Ватан севмак иймондандур!

Ўзбекистон овози

Газетага 1918 йил 21 июнда «Иштирокиюн» номи билан асос солинган

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Нархи: 10 сўм.

1993 йил 20 июль, сешанба

№ 133 (21.484).

МАЛИКА АННАНИНГ ТАШРИФИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 17 июль куни Буюк Британия қироличаси Елизавета II нинг қизи малика Анна зоти олияларини қабул қилди.

Ислом Каримов малика зоти олияларини қутлар экан, унинг мамлакатимизга ташрифи Ўзбекистон билан буюк Британия ўртасида қарор топаётган дўстона муносабатларнинг ўзига хос рамзи эканини таъкидлади. Ўзбек ва инглиз ҳалқлари бирбирини янада яхшироқ билиб олиши учун шаклланаётган иқтисодий, савдо-сотиқ муносабатлари баробарида маданий алоқаларни ҳам ривожлантириш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Бу борада Ўзбекистон Республикаси ва Буюк Британия қўшма қироллигидаги қадимий шаҳарларнинг ўзаро биродарлашуви муҳим омил бўлиши шубҳасиз.

Ислом Каримов малика зоти олияларига Ўзбекистонда болаларни ҳимоя қилиш, соғлом авлодни тарбиялаш ва атроф муҳитни яхшилаш борасида амалга оширилаётган тадбирлар хусусида сўзлаб берди. Мустақил республикада «Соғлом авлод учун» орденининг таъсис этилиши мазкур масалаларни ҳал этиш давлат сиёсатининг асосий йўналишларидан бири эканидан далолат беради. Ўзбекистонликлар билан биргаликда мамлакатимизда соғлом авлодни тарбиялаш ишига улкан ҳисса қўшган чет эллик фуқаролар ҳам ушбу орден билан мукофотланиши мумкин.

Малика Анна зоти олиялари ва у кишининг ҳамроҳлари 17 июль куни эрталаб Алишер Навоий ҳайкали пойига гуллар қўйдилар.

Буюк британиялик меҳмонлар Ўзбекистон Фанлар академиясининг Паркент туманидаги «Физика-қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси билан танишдилар.

Буюк Британия маликаси жаҳон иқтисоди ва дипломатия университетига ташриф буюриб, дорилфунун талабалари, профессор-ўқитувчилари билан учрашди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси, жаҳон иқтисоди ва дипломатия университети ректори С. Саидқосимов Буюк Британия маликасини дорилфунундаги ўқув-ишлаб чиқариш жараёни билан таништирди.

* * *

18 июль куни малика Анна зоти олиялари ва ҳамроҳлари Самарқанд шаҳрида бўлиб, унинг қадимий тарихий-меъморий обидаларини, Сиёб деҳқон бозорини томоша қилдилар, чинни заводи ишчи-хизматчиларининг қизғин меҳнат фаолиятлари билан танишдилар.

* * *

19 июль куни малика Анна зоти олиялари турмуш ўртоғи ҳамроҳлигида Лондонга жўнаб кетди.

(ЎзА).

Суратда: қабул пайти.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармойиши

Ижтимоий адолат қоидаларига риоя этиш ва республика аҳолисини меъёрланган озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга бир хил ёндашиш мақсадида:

1. 1993 йилнинг 1 августигача меъёрланган озиқ-овқат маҳсулотлари аҳолига 1993 йилнинг 20 июлигача амалда бўлган нархларда сотилиши таъминлансин.

2. «Ўзбексавдо» уюшмаси, Ўзбекбирлашув, савдо тармоғига эга бўлган вазирликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари ушбу фармойиш сўзсиз бажарилишини таъминласинлар.

3. Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги «Ўзбексавдо» уюшмаси ва Ўзбекбирлашув билан биргаликда ана шу мақсадлар учун бюджетдан бериладиган дотация миқдорига зарур ўзгаришлар киритсинлар.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 17 июль

ХОРАЗМ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

Халқ депутатлари Хоразм вилоят кенгаши сессияси бўлди. Унда ислоҳотлар шароитида вилоятни ижтимоий-иқтисодий тараққий эттиришни жадаллаштириш, шунингдек, тадбиркорлик, ишбилармонлик, халқ ҳунармандчилигини ривожлантириш масалалари муҳокама этилди. Вилоят ҳокими М. Жуманиёзов шу ҳақда маъруза қилди.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Яхшимурод Жуманиёзов вилоят ҳокимининг муовини этиб сайланди.

Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков сессияда сўзга чиқди.

Сессияда Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов қатнашди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

УЙ-ЖОЙ ФОНДИГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ВА УНИ САҚЛАШ УЧУН ҲИСОБ-КИТОБЛАРНИНГ КОНТРАКТ (ШАРТНОМА) ТИЗИМИГА ЎТИШ ТЎҒРИСИДА

«Ўзбекистон Республикасида коммунал хизмат кўрсатишни бошқаришни такомиллаштириш тўғрисида» 1993 йил 15 июлдаги Фармонга ва «Давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. 1994 йил 1 январгача мулк эгалари ва уй-жойларни ижарага олувчилар билан ҳудудий коммунал-фойдаланиш ташкилотлари ўртасидаги муносабатларни уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва уни сақлаш учун ҳисоб-китобларининг контракт (шартнома) тизимига ўтказиш зарур деб ҳисоблансин.

Уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва уни сақлаш учун томонларнинг ўзаро жавобгарлиги тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган намунавий шартнома-контракт маъқуллансин.

2. Белгилаб қўйилсинки:

Ҳисоб-китобларнинг уй-жой фондини сақлаш ва ундан фойдаланиш бўйича норматив (ҳақиқий) харажатларни мулк эгалари ва уй-жойларни ижарага олувчилар ҳисобига қоплашни назарда тутувчи янги тизимига ўтиш унга хизмат кўрсатишга давлат дотациялари миқдорларини ҳар йили қисқартириб борган ҳолда босқичма-босқич амалга оширилади;

1993 йилда маҳаллий ҳокимият органларининг уй-жой фондидан фойдаланиш ва уни сақлаш бўйича ҳақиқий харажатларининг 70 фоизи бюджет ҳисобидан қопланади, кейинчалик дотация миқдори йил сайин 10 фоизга камайтириб борилади ва кейинги йилларда мазкур харажатлар тўлиқ мулк эгалари ва уй-жойларни ижарага олувчилар ҳисобига қопланади.

3. 1994 йилдан бошлаб аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш бўйича харажатларни маблағ билан таъминлаш Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бюджетлари ҳисобига амалга оширилсин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги:

Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги билан биргаликда 20 кун муддатда контракт тизимини ҳисобга олган ҳолда, уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва уни сақлаш даромадлари ва харажатлари балансини тайёрласин ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига ушбу мақсадлар учун ажратиладиган бюджет маблағлари ҳажмларига тегишли ўзгартиришлар киритсин;

1993 йилнинг иккинчи ярим йили ва кейинги йиллар учун республика бюджетида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига кўрсатиб ўтилган мақсадлар учун махсус субсидиялар бериш кўзда тутилсин.

4. Мулк эгалари ва уй-жойларни ижарага олувчилар билан ўзаро муносабатларнинг кўрсатиб ўтилган тартиби ўз балансида уй-жой фонди бўлган вазирликлар, идоралар, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларга ҳам жорий этилсин. Уларга ҳар йили уй-жойлардан фойдаланиш ва уларни сақлашга тегишли маблағлар ажратиш юклатилсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги икки ой муддатда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда уй-жой фондининг тўлиқлик ва шинамлик даражасига, шунингдек, уйнинг тоифасига, қулайликлар мавжудлигига ва хизмат кўрсатиш сифатига кўра, умумий майдоннинг 1 квадрат метри учун ҳақ тўлаш тарифини аниқлаш тартибини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига ушбу тартиб асосида умумий майдоннинг бир квадрат метри учун ҳақ тўлаш бўйича аниқ ставкаларни белгилаш ҳуқуқи берилсин.

6. Квартира ҳақи тўлаш бўйича фуқароларнинг айрим тоифалари учун ҳозирги вақтда амалда бўлган имтиёзлар сақлаб қолинсин, тарифлардаги тафовут бюджет манбалари, шунингдек, уй-жой фондининг кимга қарашли эканлигига кўра, корхоналар ва ташкилотларнинг маблағлари ҳисобига уй-жойлардан фойдаланиш ташкилотларига тўлансин.

7. Уй-жойларга хизмат кўрсатиш қийматини тўлаш бўйича аҳолининг анчагина харажатларини қоплаш учун Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги, Ижтимоий таъминот вазирлиги, Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги Молия вазирлиги билан биргаликда бир ой муддатда кўп болали, кам таъминланган оилаларга алоҳида пул нафақалари тўлаш тартиби тўғрисида таклифларни ишлаб чиқсинлар ва тасдиқлаш учун Вазирлар Маҳкамасига киритсинлар.

8. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, тегишли ҳудудий коммунал-фойдаланиш бирлашмалари билан биргаликда:

шу йилнинг 1 ноябригача мулк эгалари ва уй-жойларни ижарага олганлар билан ўзаро ҳисоб-китобларнинг янги тизимига ўтиш тўғрисида шартнома-контрактлар тузсинлар;

аҳоли ўртасида зарур тушунтириш ишларини ўтказсинлар, бу ишларга маҳалла ва уй жой комитетларини кенг жалб этсинлар.

Уй-жойлардан фойдаланиш ташкилотлари томонидан аҳолининг яшаш шароитларини яхшилаш ва хизмат кўрсатиш сифатини ошириш бўйича олиб борилаётган ишлар учун маҳалла ва уй-жой комитетларининг жавобгарлигини оширсинлар.

9. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, Энергетика ва электрлаштириш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда икки ой муддатда аҳолининг коммунал хизматлар (уларнинг ўз харажатларини ўзи қоплашга босқичма-босқич ўтишини назарда тутган ҳолда) учун ҳисоб-китоблари тартиби тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

10. Ўзбекистон Республикаси вазирликлари, идоралари, корхоналар ва ташкилотлари аҳоли томонидан ҳамда республика халқ хўжалигида фойдаланиладиган сув, табиий газ ва бошқа энергия манбаларини тежаб сарфлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 26 майдаги 166-ф-сон фармойишини сўзсиз бажаришга доир қўшимча чора-тадбирлар кўрсинлар.

11. ЎзССР МИК ва ХКСнинг «Квартира ҳақи ҳамда шаҳарларда ва шаҳар типидаги посёлкаларда уй-жойлардан фойдаланишни тартибга солишга доир чора-тадбирлар тўғрисида» 1927 йил 26 майдаги 63-сон, ЎзССР ХКСнинг 1945 йил 31 декабрдаги 2078-сон қарорлари кейинги ўзгаришлари билан бирга ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

12. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазир ўринбосари ўртоқ К. Н. Тўлаганов зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 17 июль.

(Вазирлар Маҳкамаси қарорига шарҳни газетамизнинг иккинчи бетида ўқийсиз).

Ислом КАРИМОВ:

ИЛМ-ЗИЁ САЛОҲИЯТИ — ЮРТ БОЙЛИГИ

Бизга ўтмишдан ҳайратомуз обидалар, осори атиқалар билан бирга аждодларимизнинг ақл-заковати, зеҳни ва фаросати, фикрлаш салоҳияти — бой маънавий олами ҳам мерос бўлиб қолган. Мустабид тузум ўрнида янги — навқирон тузум қарор топаётган кунларда ана шу мерос асқотади. Ундан қанча самарали фойдалансак, истиқлолимиз шунча мустаҳкамланади, довонлардан ўтишимиз енгил кўчади. Онги, шуури зўр халқнинг келажагига шубҳа қилмаса ҳам бўлади. Келажак тақдири эса тобора кучга тўлиб бораётган мустақиллигимизнинг муносиб ворислари — фарзандларимиз қўлидадир. Уларга ғамхўрлик қилиш, ҳар жиҳатдан етук, билимдон мутахассис бўлиб етишишда кўмаклашиш, бунинг учун олий таълим тизимини замон талаблари даражасига етказиш, абитуриентлардан имтиҳон олиш усулларини такомиллаштириш зарур.

Аввал хабар қилинганидек, Вазирлар Маҳкамасида ана шу масалага бағишланган йиғилиш бўлди.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов йиғилишни очиб, мустақиллик шароитида олий таълим ва унинг концепцияси, миллий мафкурани шакллантириш масалаларига тўхталди. Бугунги йиғилишда, деди Президент, республикамиз олий ўқув юртларига кирувчилардан тест усулида имтиҳон олишга доир муаммоларни муҳокама қиламиз. Мазкур долзарб масала мураккаблигига қарамай, унинг концепциясини келишиб олишимиз лозим. Зотан, бугунги кун, давр талаби шу эканини унутмаслигимиз керак.

Мустақиллигимизнинг икки йиллигини нишонлаш арафасида турибмиз. Шу вақт мобайнида ҳам сиёсий, ҳам маънавий жиҳатдан анча етилдик, олимлар, зиёлилар миллий мафкурамизни яратиш хусусида фикр ва мулоҳазаларини билдиряпти.

Тўғри, бу борада ҳозирча айрим ноаниқликлар ҳам бор. Биз миллий мафкурани яратиш билан бирга олдимизга биз ким учун қандай давлат қуряпмиз, деган саволни кўндаланг қўяр эканмиз, ўзимизни ким билан таққослаётганимизга, капиталистик ёки монополистик, социалистик ёндошишлар йўқ бўлганига эътибор беришимиз зарур. Ижтимоий фанлар билан шуғулланувчи олимлар, профессор-ўқитувчилар шу масалада фикр билдириши, йўлимизни янада аниқроқ белгилаб олишимизда ёрдам бериши даркор. Айниқса, ўсиб келаётган авлод тақдирига ҳеч ким бефарқ қарай олмайди. Бунда олий ўқув юртларининг аҳамияти каттадир. Ёшларни қай усулда ўқитиш, уларни тарбиялаш, мустақил мамлакатнинг етук мутахассислари бўлишига қайғуриш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир. Бунда олий ва ўрта махсус таълим ти-

(Давоми иккинчи бетда).

ЁШЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Тошкент ҳокими А. Фозилбеков Ўзбекистон пойтахти ёшларининг вакиллари билан учрашди. Суҳбат чоғида мустақил Ўзбекистоннинг келажагини барпо этишда, ижтимоий ва ўзга масалаларни ҳал қилиш ишида янги авлодга ҳар томонлама кўмак беришда ёшларнинг тутган ўрни ва вазифалари таъкидлаб ўтилди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ёшлар муаммоларига алоҳида эътибор бераётгани уқтирилди.

Тўпланганларнинг диққат-эътибори оилада ва мактабда, маҳаллада, корхоналарда, олий ўқув юртлари ва техникумларда, ҳунар-техника билим юртларида ёшлар ўртасида тарбиявий ишларни кучайтириш зарурлигига қаратилди. Бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир киши фақат ўз фаровонлигини кўзлаб эмас, балки давлатнинг юксалиши ва гуллаб-яшнаши йўлида ташаббускорлик ва омилкорлик кўрсатиши лозимлиги таъкидланди.

Учрашув чоғида ёшлар орасида жиноятчиликка қарши кураш, ҳозирги шароитда Ёшлар Иттифоқи фаолиятини такомиллаштириш муаммоларига ҳам тўхтаб ўтилди.

Учрашувда республика Президентининг Давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов нутқ сўзлади.

(ЎзА).

ЮРТИМИЗ КЎЗ ҚОРАСИ, ҚАЛБИ ВА ТАЯНЧИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Давлат маслаҳатчиси Мавлон Умурзоқов нутқи

Азиз дўстлар!

Суюкли ва меҳрибон ёшлар!

Барчангизга Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг оташин саломини, самимий тилакларини етказишга ижозат бергайсиз.

Ёшлар мавзусида сўзламакнинг бугун алоҳида масъулияти, файзи бор. Ёш мустақил давлатимиз икки ёшга тўлмоқда. Тарих учун шу ғоят қисқа фурсат ичида қилинган тарихий ишларга назар солсак, юртимизда, диёримизда ва энг асосийси, кишиларимиз тафаккурида нақадар буюк уйғонишлар ва ҳаётбахш ўзгаришлар бошланаётганини сезамиз.

Бу ўзгаришлар ёш юракларга алоҳида тўлқин солмоқда. Мустақилликнинг ёрқин шуъласи — ёш йигит-қизлар қалбидан жой олмоқда.

Кеча ва бугуннинг фарқига бир назар солайлик!

Кечагина район комсомол қўмитасига котиб бўладиган раҳбар ёки ёшлар газетасига тайинланаётган муҳаррир Москвада суҳбатдан ўтиб ВЛКСМдаги «оға»ларнинг йўл-йўриқларини олиб қайтар эди. Ё дейлик, чет элларда ўқишни орзу қилган не-не ёшлар учун, неча авлод учун, бу иш афсонагича қолиб кетаверди. 20-йилларда бир мўъжиза юз бериб, Германияга ўқишга борган ёшлар эса минг афсус барчаси қайтиб келганларидан кейин турли айблар билан омонсиз қатағон қилиндилар.

Бугунчи? Уч-тўрт кун бурун биз Туркия ва бошқа давлатларда ўқиётган ёшларни Тошкент аэропортида кутиб олган кишиларнинг юзлари-кўзларидаги фахр-ғурур туйғуларини, юксак бир кўтаринкиликни кўрдик, ниҳоятда қувондик.

Бир-икки йилгина бурун не-не иқтидорли ёшлар, уларнинг қанча-қанча ночор оталари олий мактаблар остоналарига йўлолмай, ноумид кўзлари бир дарё ёш бўлиб, қайтиб кетганларини биламиз-ку! Бугун барча ўқув юртларида жорий этилаётган тест синовлари ёшларда ва нафақат ёшларда, илмга қайноқ ҳаётга, истиқболга, демак Истиқлолимиз асосларига улкан умидлар уйғотмоқда.

Ёшлик деган сўз доим сурур, билим, тарбия сўзлари билан ҳамоҳангдир. Ёшлик — орзулар ва ишқ-муҳаббат фасли. Ёшларимиз Ватанимизнинг, Истиқлолимизнинг кўз-қораси, қалби, таянчидир.

Машҳур француз философи Гельвиций айтганидек, «ёшлик пайтида шундай улуғ фикрлар туғиладики, бу фикрлар келажакда инсонни кўкларга кўтариши лозим»:

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов сўнгги пайтларда имзо чеккан Фармонларнинг кўплари ёшларимиз тақдирига, ҳаётига бевосита боғлиқ. Биргина «Соғлом авлод учун» деган жамғарма, дастур ва мукофотнинг таъсис этилишида бир олам маъно бор.

Соғлом авлод учун деган ғоя — Президентимизнинг миллатимиз келажаги учун улуғ чақириғи, нидосидир!

Буни қалб қулоғи билан эшитмак керак!

Президентимиз куни-кеча улуғ боболаримиз Баҳовуддин Нақшбанд, Улуғбек, Бобур, Қодирий таваллудларини юксак даражада нишонлаш, буюк соҳибқирон Амир Темурга ҳайкал ўрнатиш ҳақидаги фармонларга қўл қўйдилар. Қайтаётган қадриятларимиз — боболар руҳи бизга мададкор бўлажак!

Қарангки, Хоруд ар Рашид, Маъмун замонларида ташкил этилган академияда юртдошимиз Аҳмад Фарғоний етук йўлбошчи олим ҳисобланган. Минг йил бурунги Хоразм академиясини оласизми, Улуғбек қурдирган самовий ҳайратомуз устурлобни кўрасизми, Форобий, Ибн Сино, Беруний жилдларини варақлайсизми. Томирларимиз нақадар теран чашмалардан, улуғвор дарёлардан озиқ олади.

Ўзбекистон — ғоят қадимий диёр, беҳад бой мамлакат! Президентимизнинг яқинда Швейцарияда сўзлаган нутқида саналган бойликларни бир кўз олдингизга келтириб кўринг. Табиат, тангри таоло беҳисоб бойликларга кон қилиб яратган еримизни!

(Давоми иккинчи бетда).

● ҚАШҚАДАРЁ воҳаси меҳнаткашлари мустақил давлатимизни иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамлаш, бозор иқтисодиёти туфайли юзага келган вақтинчалик қийинчиликларни бартараф этиш йўлида астойдил саъйи-ҳаракатлар қилмоқдалар. Маълумки, Қашқадарёнинг иқтисодий имкониятлари катта. Хусусан, газ ва нефть қазиб олиш ишлари бўйича ибратли ишлар олдинги ўринда. Яқинда «Шўртангаз» газ тозалаш бошқармаси жамоаси яна бир кучли мосламани монтажлаш ишларини ниҳоясига етказди. Бу билан газни тозалаш ишлари соатига 350 минг кубметрга етадиган бўлди.

СУРАТДА: янги газ тозалаш мосламасининг бошлиғи Тўлаган Жўраев (чапда) ва оператор Райимқул Тошболтаев.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат (ЎзА).

ИЛМ-ЗИЁ САЛОҲИЯТИ — ЮРТ БОЙЛИГИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

зими савиясини жаҳон андозалари даражасига етказиш, халқ хўжалигида мутахассисларга бўлган талаб ва эҳтиёжни илмий таҳлил асосида аниқлаш, хорижий мамлакатлар тажрибасидан оқилона фойдаланиш шу куннинг долзарб вазифаларидандир. Илгари қайси университет ёки институт қанча талаба қабул қилишини марказ, хусусан, давлат режа комитети белгилаб берар эди. Энди буннинг тамоман акси. Аммо, шунга қарамай, ўқув жараёнини тубдан ўзгартишда сусткашлик қилиняпти, ҳамиша ҳам эҳтиёж ҳисобга олинмаяпти. Натижада кечагина диплом олган мутахассислар ишсиз қолиб кетмоқда, Олий ўқув юртлари зиммасида ёш мутахассисларни ишга жойлаштириш масъулияти йўқ. Тўғри, бу камчиликларга барҳам бериш мақсадида дастлабки қадам ташланди, халқ хўжалигига қанча мутахассис зарурлиги инобатга олиниб, ҳар бир университет ва институтга кирувчилар сони таҳминан бўлса ҳам аниқланди. Лекин — бу ишнинг бошланиши, холос. Буни илмий асослаш, социологик тадқиқотлар ўтказиш, бу борадаги фаолиятни мувофиқлаштириш зарур.

Сизлар билан яна иккита масала хусусида фикрлашиб олмоқчиман, деди Президент сўзини давом эттириб. Соҳа муаммоларини биладиган, уларни бартараф этиш йўлларини излайдиган мутахассислардан иборат бир комиссия тузиб, унга бу борадаги концепцияни ишлаб чиқиш вазифасини топширсак, мақсадга мувофиқ бўлур эди. Юқоридан туриб рақамларни камайтириш ёки кўпайтириш билан иш битмайди.

Ўғил-қизларимизни ўқишга қабул қилишда тест усулининг қўлланиши ижобий қадам бўлди. Бу қинғир ишлар пайини қирқади, мишмишларга чек қўяди, истеъдодли ёшларни танлаб олиш имконини беради. Бинобарин, бу ишни янада такомиллаштириб бориш керак. Таълим-тарбия жараёнини демократик ўзанга буриб юбориш учун республика олий ўқув юртлари ректорларининг кенгашини тузиш зарур, деб ўйлайман.

Ўқув лабораторияларини, аудиторияларни, университет ва институтлар ҳузуридаги кичик корхоналар, ўқув-ишлаб чиқариш базаларини янги замонавий технология билан жиҳозлаш зарур. Токи, бўлажак мутахассислар келгусида ишлайдиган корхоналаридаги жараённи тўлиқ тасаввур эта олсин.

Энди профессор-ўқитувчиларнинг маоши тўғрисида. Улар ҳақида давлат имкони борича ғамхўрлик қилиб келмоқда. Айрим домлалар имтиҳон пайтида пул олармиш, деган хунук гаплар ҳам қулоққа чалиниб қолади. Шамол бўлмаса, дарахтнинг учи қимирламайди. Баъзи олий ўқув юртларида назорат издан чиққани, айрим домлалар пора олгани ҳам маълум. Бу гаплар қабул комиссиясининг обрўйига путур етказади, улар бундай қусурлардан фориғ бўлиши керак. Аксарият қабул комиссияларининг таркиби йиллар давомида ўзгармайди: бир хил одамлар ишлайверади. Мен уларнинг ҳаммаси нопок демоқчи эмасман. балки бир-икки фоизи шундайдир... Ўйлайманки, тест усули бундай бўлмағур гапларга ҳам чек қўяди.

Ўтган йили вилоят марказларида катта умид билан университетлар очилган, лекин бизнинг бу ишимиз кимларгадир ёқмаган, танқидий фикрлар ҳам айтилган эди. Бу ҳол, хусусан мутахассисларнинг савиясига салбий таъсир қилади, дейишган эди. Йўқ, ундай бўлмади, ишимизнинг ижобий натижалари кўриниб қолди. Чунки, университет бор жойда маънавий ҳаёт бошқача бўлади, илмий изланишлар жонланади. Энди биз уларнинг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлашга, ўқитувчи ва профессорларнинг билим даражасини оширишга кўмаклашишимиз лозим. Демак, вилоят марказларидаги университетлар фаолиятини кучайтириш дастурини ишлаб чиқиб, у ердаги муҳитни янада жонлантириш, уларга ҳукумат ҳисобидан ёрдам бериш зарур.

Профессор-ўқитувчиларни хорижий мамлакатларга тажриба алмашиш, илмий алоқа ўрнатиш учун юбориб туриш лозим. Албатта, ҳаммани бирдан юбориб бўлмайди, эҳтиёжни ўрганишимиз, ким нимага қодирлигини билишимиз, шунга қараб тартиб ўрнатишимиз керак бўлади. Хуллас, ниятларимиз катта, амалга ошириладиган режалар кўп.

Илм — зиё салоҳияти, бу — халқнинг, Ватаннинг улкан бойлиги, келажак пойдеворидир, дея таъкидлади Президент. Уни ривожлантиришда, етук мутахассисларни тарбиялашда давлат имкони бўлган ҳамма ишни қилади, ҳеч нарсани аямайди.

Иқтисодий муаммолар эртами-кечми ҳал этилади, лекин илмий бойлигини қадрламаган, унинг тараққиёти учун қайғурмаган давлатнинг келажаги бўлмайди. Буни биз доимо ёдда тутмоғимиз шарт!

Биз қабул имтиҳонлари, тест усули баҳонасида бошқа кўпгина муаммолар ҳақида фикрлашиб олдик, деди Президент пировардида. Тест масаласига келганда, унга оқ фотиҳа беришимиз, бу усулни такомиллаштиришимиз даркор.

Энг муҳими шуки, янги жамиятнинг оёққа туришида, истиқлол ворисларини тарбиялашда, қабул ва ўқув жараёнларини ривожлантиришда, ҳолислик ва адолат қарор топишида сизларнинг муҳим ўрнингиз бор, ҳурматли мураббийлар. Ўйлайманки, жаҳонга юз тутаётган, обрўси кундан-кунга ортиб бораётган она ватанимиз равнақида, ҳар соҳада узоққа мўлжалланган сиёсатимиз амалга ошишида бизга мададкор бўласиз.

Йиғилишда Бош вазир ўринбосари М. Қорабоев абитуриентларни тест усулида танлаб олиш ҳақида, абитуриентларни танлаш бўйича республика марказининг директори М. Қурбонов тест синовларини ташкил этиш тўғрисида гапирди.

Олий ўқув юртларининг ректорлари, мутасадди вазирликларнинг раҳбарлари муҳокама этилган масалалар юзасидан фикр билдирди.

Йиғилишда Республика Бош вазири А. Муталов, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари С. Саидқосимов, Т. Рисқиев иштирок этди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ «УЙ-ЖОЙ ФОНДИГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ВА УНИ САҚЛАШ УЧУН ҲИСОБ-КИТОБЛАРНИНГ КОНТРАКТ (ШАРТНОМА) ТИЗИМИГА ЎТИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚАРОРИГА

ШАРҲ

Сўнгги пайтда республикада иқтисодиётнинг барча тармоқларида бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтишни таъминлайдиган чора-тадбирлар мажмуини амалга ошириш борасидаги ишлар анча кучайди. Республика аҳолисини, айниқса унинг эҳтиёжманд табақаларини ижтимоий ҳимоялаш ҳақида ғамхўрлик қилиш бозор муносабатларига ўтишнинг асосий мезонларидан биридир.

Давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш ана шундай чора-тадбирлардан биридир. Квартираларга қўйилаётган нархлар аҳолининг кенг табақалари учун мақбул даражададир, шу сабабли давлат уй-жой фондининг 80 фоиздан кўпроғи фуқароларга мулк қилиб берилди. Шундан бир фоиздан камроғигина квартира баҳосини бўлиб-бўлиб тўлаш шарти билан сотиб олинди. Чунончи, амалдаги нархларга кўра қиймати 2 миллион сўмдан кўпроқ турса-да, фуқаролар учун битта квартиранинг ўртача қиймати 8,2 минг сўмга тўғри келди.

Уй-жой фондининг катта қисми хусусийлаштирилиб, фуқароларнинг мулкига айлантирилган ҳозирги шароитда унга хизмат кўрсатиш тизими, уй-жойларни сақлаш, фойдаланиш шартлари қандай бўлади, уй-жой эгалари билан уй-жой фондига хизмат кўрсатиш бўлинмалари ўртасидаги ўзаро муносабатлар қандай асосга қурилиши керак, деган савол туғилади.

Давлат уй-жой фондини асраш, ундан фойдаланиш билан уй-жой-коммунал хўжалик ташкилотлари шуғулланади. Уларнинг фаолияти тўла-тўкис давлат бюджети ҳисобидан пул билан таъминланиб келинган эди ва ҳозир ҳам шундай бўлмоқда. Уй-жой фондидан фойдаланишга, инженерлик ускуналарини ва умумий фойдаланиш жойларини таъмирлашга сарфланаётган маблағнинг 99,7 фоизини давлат бермоқда. Бу харажатлар йилига 15,7 миллиард сўмни ташкил этмоқда, коммунал хизмат кўрсатишга (иссиқ сув ва иссиқлик билан таъминлашга) берилаётган ёрдам 97 фоизни ёки 56,6 миллиард сўмни ташкил этаяпти.

Яқинда эълон қилинган «Ўзбекистон Республикасида коммунал хизмат кўрсатишни бошқаришни такомиллаштириш тўғрисида»ги Фармон ва мазкур қарор уй-жой-коммунал тармоқни тубдан қайта қуришни, унинг бозор иқтисодиётига аста-секин ўтишини, ҳамда уй эгалари ва уй-жойни ижарага олганлар билан республика коммунал хизмат кўрсатиш бўлинмалари ўртасидаги ўзаро муносабатларни ўзгартиришни кўзда тутади.

Бу ишга ҳисоб-китоб қилишнинг контракт тизими асос қилиб олинади. Бу тизим бозор иқтисодиёти ривожланган мамлакатларда кенг қўлланилади. Мазкур муаммога доир ҳужжатларни тайёрлаш чоғида ушбу тажриба ҳар томонлама ўрганилди. Бунинг маъноси шуки, уй эгалари ва уй-жойни ижарага олувчилар билан ҳудудий коммунал-уй-жойлардан фойдаланиш бирлашмалари ўртасидаги ўзаро муносабатлар тузилган контракт (шартнома) асосига қурилади. Контракт ҳар иккала томоннинг вазифаларини, яъни ҳисоб-китоб қилишнинг янги шароитда тегишлича хизмат кўрсатишни таъминлайдиган ташкилотнинг, шунингдек, уй эгасининг, уй-жойни ижарага олган шахснинг ҳам вазифаларини кўзда тутади.

Уй-жой фондини асраш ва унга хизмат кўрсатишнинг нархлари ва тарифлари Коммунал хизмат вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари билан биргаликда ишлаб чиқилган услубиятга мувофиқ белгиланади. Умумий майдоннинг ҳар бир квадрат метри учун тўланадиган ҳақ уй-жой фондининг пухталиги ва ободлиги даражасига, унинг қайси тоифадаги уйлар қаторига киришига, қулайликларнинг мавжудлигига, хизмат кўрсатиш сифатига қараб белгиланади.

Шартнома тузиш асосан 1993 йил 1 ноябргача тугалланиши лозим. Бу эса Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, уларнинг жойлардаги ҳудудий органларидан, шунингдек, тегишли ҳокимликлардан катта тушунтириш ва ташкилотчилик ишини талаб қилади.

Вазирлар Маҳкамаси қабул қилган қарорнинг асосий мақсади ҳисоб-китоб қилишнинг янги тизимига аста-секин ўтишни таъминлашдан иборат. Бу тизим уй-жой фондини асраш ва ундан фойдаланишнинг меъёрий (амалдаги) харажатларини бюджет маблағи, шунингдек, уй эгаси ва ижарачи маблағи ҳисобидан қоплашни кўзда тутади. Масалан, 1993 йилда маҳаллий ҳокимият идораларига қарашли уй-жой фондидан фойдаланиш ва уни асрашнинг амалдаги харажатларининг 70 фоизи бюджет ҳисобидан тўланади ва кейинчалик бюджетдан бериладиган ёрдам миқдори ҳар йили ўн фоиз камайтириб борилади, харажатларнинг қолган қисмини уй-жой эгалари тўлайдилар.

Ҳисоб-китоб қилишнинг янги тизимига ўтиш зарурати ана шу билан боғлиққи, ана шу мақсадларга қилинаётган харажатлар бир неча ўн баравар ошганига қарамай, ҳақ тўлашнинг мавжуд тизими кўп йиллар давомида ўзгармай қолаверади. Масалан, саҳни 28 квадрат метрдан иборат икки хонали квартира инженерлик ускуналарини сақлаб туриш, ундан фойдаланиш ва таъмирлаш учун бир ойлик харажатлар ҳозир давлатга 1708 сўмга тушмоқда, квартирани ижарага олган фуқаро эса атиги 5,5 сўмни ёки 0,3 фоизини тўламоқда. Ҳисоб-китоб қилишнинг янги тизимига ўтиш аҳолининг оилавий бюджетига кескин таъсир қилмаслиги учун давлат томонидан тўланадиган пул аста-секин камайтирилиб борилади.

Мазкур қарорга мувофиқ фуқароларнинг айрим тоифалари учун бюджет манбалари ҳамда бирлашма, корхона ва ташкилот маблағи ҳисобидан квартира ҳақи тўлашдаги ҳозир амал қилиб турган имтиёзлар сақланиб қолишини таъкидлаш зарур. Бундан ташқари, Меҳнат вазирлигига республиканинг бошқа бир қанча вазирликлари ва идоралари билан биргаликда уй-жойларга хизмат кўрсатиш қийматини тўлаш учун компенсация сифатида кўп болали ва муҳтож оилаларга пул нафақалари тўлаш тартиби тўғрисидаги таклифларни тайёрлаш топширилди. Ҳисоб-китобларнинг кўрсатишича, ана шу мақсадларга шу йилнинг охиригача бюджетдан салкам бир миллиард сўм ажратишга тўғри келади.

Мазкур чора-тадбирлар хусусийлаштирилган уй-жойга хизмат кўрсатишнинг янги тизимига босқичма-босқич ўтишни таъминлаши лозим.

ХАЛҚАРО КЎЗГУ

Россия Президентининг махсус вакили В. Чуркин якшанба куни Босния ва Герцеговина раёсатининг раиси А. Изетбегович ва республика раҳбариятининг бошқа аъзолари билан музокара ўтказди.

Босния мусулмон жамоасининг серб ва хорват жамоалари раҳбарлари билан Женевада бўладиган сулҳ музокараларида қатнашувига алоқадор масалалар муҳокама қилинди.

Сараево радиосининг хабарига кўра, А. Изетбегович умуман музокарада қатнашишга рози бўлди, бироқ, бунинг учун Босния можаросининг бошқа қатнашчилари томонидан жанговар ҳаракатларни бутунлай тўхтатишни шарт қилиб қўйди.

●

Кеча Япония парламентининг вакиллар палатасига ялпи сайлов ўтказилди.

Овозларнинг норасмий ҳисоб-китобига қараганда, Либерал-демократик партия 223 та депутатлик мандатини олишга муваффақ бўлди. Шу тариқа ҳозирги ҳукмрон партия 511 кишилик палатада кўпчилик ўринни ололмади.

Энди Либерал-демократлар палатани назорат қила олиш ва ҳукмрон партия мавқеини сақлаб қолиш учун бирон-бир партия билан иттифоқ тузиши керак бўлади.

●

Покистон Бош вазири Навоз Шариф билан унинг рақиби Покистон Президенти Ғулом Исҳоқхон кеча истеъфога чиқишди.

Уларнинг баб-баравар истеъфога кетиши армияга ён бериш, деб ҳисобланмоқда. Чунки мамлакат армиясининг раҳбарияти сиёсий низолардан тобора кўпроқ ташвиш билдираётган эди.

Президентлик ваколатлари парламент сенатининг раиси Васим Аҳмад Саждага топширилди. Мамлакат парламентининг қуйи палатасига шу йилнинг 6 октябрида сайлов ўтказиладиган бўлди. Президент сайлови эса ноябрда ўтказилиши тахмин қилинмоқда.

●

Куба иқтисодиёти, социалистик лагерь тарқалиб, Совет Иттифоқи барбод бўлгач, жуда мураккаб даврни бошдан кечирмоқда.

Мамлакат раҳбарияти хорижий сармояни жалб қилиш учун кейинги икки йил мобайнида кўп куч-ғайрат сарфламоқда, чунки инқилобдан кейин қурилган кўпгина саноат корхоналари хом ашё йўқлиги ва электр энергияси етишмаслиги оқибатида бекор туриб қолмоқда. Ҳозирча бу йўлда дурустроқ натижага эришилмади.

Куба Вазирлар Кенгаши ижроия комитетининг котиби К. Лахе мамлакат раҳбарияти яқин вақт ичида қатъий валютани мамлакат ичкарисида эркин муомалага чиқармоқчи эканини билдирди.

●

АҚШ Президенти Б. Клинтон федерал тергов бюроси (ФТБ) директори У. Сешенсни лавозимидан олиб ташлашга қарор қилди.

Шу муносабат билан газеталарнинг ёзишича, Клинтон Ўрта Ғарбнинг табиий офатдан шикастланган жойларига сафар қилиш арафасида Оқ уйда Нью-Йорк округининг судьяси, ФТБнинг собиқ ходими Л. Фрих билан учрашган. Уни ФТБ янги директори лавозимига даъвогар, деб ҳисобламоқдалар.

Сешенс бу лавозимга 1987 йилда собиқ Президент Рональд Рейган томонидан тайинланган ва имкон бўлса 1997 йилгача шу вазифада ишлаши мумкин эди. Бироқ, Адлия вазирлигининг январь ойида эълон қилган маълумотномасида Сешенс «аҳлоқ-одоб қоидалари»ни кўп марталаб бузди, деб айбланган эди.

●

Ироқнинг оммавий қирғин қуроли ва ракета техникасини йўқ қилиб ташлаш билан шуғулланувчи БМТ махсус комиссиясининг бошлиғи Р. Экеус миллатлар ҳамжамияти билан Ироқ ўртасидаги кескинлик давом этаётганини айтди.

БМТ вакили Ироқ Бош вазирининг ўринбосари Т. Азиз билан учрашувим кечиктирилиши «музокараларнинг чигаллигидан» далолат беради, деди.

БМТ билан Ироқ ўртасидаги зиддиятларнинг ҳаддан ташқари кескинлашуви ўтган ҳафтада Бағдоднинг Ироқ пойтахти яқинидаги ҳарбий объектларда видеокамера ўрнатиш ҳақидаги талабни қатъиян рад этганидан кейин бошланди, деди у.

ЮРТИМИЗ КЎЗ ҚОРАСИ, ҚАЛБИ ВА ТАЯНЧИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Тоталитар тузум мафкураси кўп халқларни, ҳатто айрим бир миллат фарзандларини бир-бирига ёв қилиб, ажратиб ташлашга ҳаракат қилган! «У бухоролик», «бу — қўқонлик», «бу самарқандлик», «бу — тошкентлик» деган тарафкашлик, маҳаллийчилик ҳам улар қўлида қурол эди. Миллатимизнинг томирларини қуритиб ташлашни истардилар. Биз яна бировлар қўлида қарам, қул бўлишимиз лозим эди.

Ўзбек, Ўзбекистон унда яшовчи халқлар бўлинмайди! Она тилимиз қанчадан-қанча шевалар ҳисобига бой ва туғанмас бўлгани каби ўзбек миллатининг юзлаб уруғ ва қавмларининг жозибали бирлигидан гўзал, бутун ва омондир!

Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаганларидек, ана шундай улуғ ва қутлуғ давлатнинг негизи, бўлғуси эгалари· Сиз ёшларимиз саналасиз!

Демак, бугун ёшларимиз истиқболини белгилашда, кадрлар сиёсатимизда бу борада бир қанча асосий йўналишларни, жиҳатларни эътиборда, кўзда тутиш, амалга ошириш лозим бўлади.

Биринчиси, ёшларга оид жуда аниқ ва кучли дастур яратилиши, маълум тизим ва ташкилотларга куч ва ҳаракат бермоқ даркор. Ёшларни ташкилотчилик, фаолликка ўргатиш, рағбат бериш, ҳар бир ёш ўзини мустақил, ўз имкониятларини биладиган, ҳис қиладиган шароит ва имкон яратиш муҳимдир. Наинки ҳар бир мактаб ё боғчада, балки ҳар бир жамоа хўжалигида, маориф бўлимида, туман ҳокимлигида, вилоят ҳокимлигида истеъдодли болаларнинг, ёшларнинг сони, ҳисоб-китоби, амалий иш, назорат ва эътибор йўриғи бўлмоғи керак.

Қудратли ВЛКСМнинг баландпарвоз шиорлар билан қуролланган, телпагини олиб кел деса, бошини келтирадиган, шиорлардан бошқаси қулоғига кирмайдиган амалпараст «бошлиқча»лар даври аллақачон ўтди. Кимдир ҳали ҳам шундай шовқин-сурон панасида анча олға бориб оламан деса, катта хато қилади.

Ўз фикри, мулоҳазаси йўқ, урф-одат, анъаналаримизни дунё тараққиёти йўналишларини билмайдиган «юртдошларимиз» яқин тарихимизда етарли бўлди. Чунки ўша тузумнинг табиатида бир текисликка мойиллик бор эди. «Мен кимман, қўлимдан нима келади?» деган лоқайд қуллиқ мафкурасидан қутилиб кетишнинг ўзи бўлмайди. Истиқлол мафкураси худди шу жойда ҳам ўз кучини кўрсатиши керак.

Масаланинг иккинчи асосий томони — маънавият тарбиясидир. Жойлардаги баъзи раҳбарлардан сўрасангиз, мунча клубимиз бор, мунча кутубхонамиз, стадионимиз бор дейишади. Лекин шу муассасаларга кимлар боряпти, нималар ўқиляпти, спорт қай аҳволда, ҳеч ким билмайди, кўпда жўялик жавоб ҳам топилмайди.

Республика аҳолисининг асосий қисми ёшлардир. Бу халқимиз, миллатимизнинг бош бойлиги, бебаҳо заҳирасидир. Лекин бу хазинани тасарруф қилиш биз катталарга ғоят кўп жиҳатдан боғлиқ. Ёшлардан билим, аҳлоқ, эътибор, иззат-икром талаб қилишдан олдин шахсан ўзимиз уларга муносиб намуна кўрсатишимиз керак. Токи ўша эски мақол: «мулланинг айтганини қилу, қилганини қилма» деган гап бизни ҳижолатда қолдирмасин.

Ёшларни нафақат мақташда, сўраб-терғашда ҳам ғоят эҳтиёткорлик керак.

Фарғонадаги, Қўқон, Қувасойдаги воқеаларга яна бир синчков назар солайлик. Собиқ Марказ, кўплаб хорижий «овозлар» дарҳол бошлаб юборилган ташвиқотида йигитларимизни «гиёҳванд, ароқхўр, безори, жоҳил» яна нималар деб ҳақорат қилмадилар?!.

Халқимиз, миллатимиз шаънига мисли кўрилмаган туҳмат ёғилди. Ўзбекистонда, хусусан, Тошкентда ҳам низо чиқариш кимларга керак бўлганлигини, албатта энди яхши биламиз. Халқимиз у пайт республикада юзага келган бош-бошдоқчиликдан чарчаган, гдлянчилар ва ҳоказо келгиндиларнинг фитна, қатағон, дўқларидан жони халқумига келган эди. Агар бир катта алғов-далғов чиқса, республика аҳолисининг турли қатламлари, масалага ҳар қайсиси ўзича ёндошиб «ўз қуроли» билан аралашса, низо миллатлараро тус оларди. Буни диний мутаассиблар ўзларича олов олдирсалар, оқибат нима бўлишини энди барчамиз тушуниб турибмиз. Лекин худди шу ерда масаланинг учинчи бир жиҳати — масъулият, бурч, шахсий жавобгарлик ҳисси деган жиддий масала пайдо бўлади.

Ўша даврда республикада юзага келган вазиятни шахсий жасорат билан, қатъий дадил сиёсат билан Ислом Каримов кучли назорат қила олганлиги миллатимизни тарихда яна бир қонли фожиадан қутқариб қолди. Худди ана шу жасорат илдизларини ёшларимиз чуқур идрок қилиб кўрмоқлари лозим! Масъулият, шахсий жавобгарлик ҳисси деганда мен энг аввало, шуни назарда тутаман. Чунки атрофда бўлаётган воқеаларга тўғри баҳо бера билмаслик, тез ва аниқ хулоса чиқара олмаслик, нафақат шахсий, балки ижтимоий оқибатларга сабаб бўлиши мумкин.

Биз бугун жамиятимизда юз бераётган бир қатор салбий ҳодисаларга«Бу — эскилик сарқити, тоталитар тузумдан, коммунистик мафкурадан қолган асорат», деб осонгина баҳо беришга ўрганиб қолдик. Бугун ўн беш —ўн олти ёшар ўсмир жиноят қилса, ғайриинсоний бир иш содир этса, буни қайсидир мафкурага боғлаш ҳам инсофдан бўлмас?! Ўша жиноятчи ўсмирнинг ёнидаги тенгдоши, дўсти, ўртоқлари худди шу жиноятга ўзларининг ҳам андек шерик эканликларини, тенгдош содир этган жиноятда ўзларининг ҳам масъулияти борлигини сездиларми?

Бугун олтин, пахта, валюта ҳисобига хориждан келтирилаётган гўшт, ёғ-ун ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари халқимиз дастурхонига, болаларимиз насибасига қўшилиш ўрнига қинғир йўллар билан четга гумдон қилиниш ҳоллари бор. Бу ноинсоф жиноятчиларни ёшларимиз кўрмаяптими? Йигирманчи йилларда халқ мулкини қўриқлаган кўнгилли ёшларни биз ҳали хотирамиздан чиқарганимиз йўқ.

Наҳотки, бугунги ёшларимизда замонавий бузғунчи — ҳуқуқбузарларга сўз айтишга, йўлига ғов бўлишга юрак, жасорат йўқ бўлса?!

Бор. Фақат биз жамият ҳаётида ёшларимизнинг масъул, бурч ва эгалик ўрнини аниқлаб, фаол қатнашишларига эришишимиз зарур. Авлодлар силсиласида яхши анъаналар тизимида узилишга йўл қўймаслигимиз керак.

Президентимиз И. А. Каримов «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» рисоласида айтганидек, **«Ҳар бир инсоннинг, айниқса эндигина ҳаётга қадам қўйиб келаётган ёшларнинг онгига шундай фикрни сингдириш кераккки, улар ўртага қўйилган мақсадларга эришиш ўзларига боғлиқ эканлигини, яъни бу нарса уларнинг собит қадам ғайрат-шижоатига, тўла-тўкис фидокорлигига ва чексиз меҳнатсеварлигига боғлиқ эканлигини англаб етишлари керак. Худди шу нарса давлатимиз ва халқимиз равнақ топишининг асосий шартидир.»**

Ёшлар масаласида Тошкент шаҳрининг ўзига хос устунликлари, шунингдек, жиддий муаммолари ҳам бор.

Тошкентда ёшлар билан турли йўналишларда иш олиб бориши мумкин бўлган ташкилот, корхона ва муассасалар бошқа минтақаларга қараганда анча кўпдир. Таълим-тарбия, ташкилий жиҳатдан ҳам бу ишга жалб қилиш мумкин бўлган кадрлар етарлича топилади.

Бош масала шундан иборатки, Тошкент шаҳар ёшлар ташкилоти барча соҳаларда байроқдорлик қилиши лозим. Бу ерда ёшларни бирлаштирувчи, уларга ёрдам берувчи давлат жамоат қурилишига эга бўлган тизимлар яратиш имконлари мавжуд.

Тошкент нафақат давлатимизнинг, бутун Марказий Осиёнинг ноёб жавоҳиридир, маъмурий сиёсий, илм-маърифат марказидир.

Ёшлар билан шу маънода ҳам қулочни кенгроқ ёзиб, юракни очиб ишлайдиган жой айни Тошкентдир. Аммо шаҳарда бу борада ишлар кўлами мақтагулик эмас.

Наҳотки, мустақиллигимизнинг иккинчи йилида ҳам Тошкент шаҳар ёшлар ташкилоти бугунги талаблар асосида республика ёшларини эргаштириб кетадиган, ибрат бўладиган ташаббуслар билан чиқишга қодир бўлмаса?!

Ёшларни иш билан таъминлаш муаммосини олинг: Ўсмирнинг ўқимай мактабдан қолиб кетиши, ишга жойлаша олмаслиги, ўз-ўзидан, биринчи навбатда оилада таранг вазиятни юзага келтиради. Бола ўзини ортиқча юк деб сеза бошлайди. Ва у бундан қутулиш учун ҳар қачон истаган томонга оғиб кетиши мумкин.

Савдодаги ёшларни кўринг. Тижорат муҳим соҳа. Лекин қўлдан-қўлга ўтган молдан олинадиган бир сўмлик фойда одамни маънан бир газ пасайтириб юборишини ким тушунтиради ёшларимизга?!

Ёшларнинг ойлик маоши, бошқа соҳалардаги имтиёзларни ҳам ўйлаб кўрайлик. Лекин ҳеч бир имтиёз абадий боқимандалик кайфиятини туғдирмаслиги ҳам керак. Ёшларга олға кетиши учун, камол топиши учун йўл бермаслик ҳолларини ҳам оз деб бўлмайди.

Пойтахт республика оммавий ахборот воситаларининг ҳам марказидир. Ёшларнинг ҳатто ўз газета ва журналлари ёшлар муаммоларига оид таҳлилий материалларни кам эълон қилаётганини, соҳалар бўйича истеъдодларни кашф этишга етарли эътибор бермаётганини қандай изоҳлаш мумкин?

Ёшлар тарбияси сиёсатига жавоб беролмайдиган нашр ва бошқа муассасалар ишини тубдан қайта кўриб чиқиш, янгилаш вақти келди.

Уйда гижинглаган тойчоқ бўлса-ю, бўлали ўсмир бўлса-ю, на тойчоқни минишга ўргатмасак ва на болани чавандоз қилиб вояга етказмасак, келажак олдида ким бўламиз?

«Ўтмишда юртимизни босиб олган эдилар!» «Бизни қул, қарам қилиб сақладилар!» — деб, сўнгги пушаймон, йиғи-сиғи, айбдорни излашдан не фойда!

Ор-номус, хонадон, ватан, ерга эгалик туйғуси, ғурур-ифтихор бугун, ҳа бугун керак! Бугун шу эътиқод-иймон бўлмас экан, тарих яна такрорлана боради!

Ўзбекистонни дунё танииди. Лекин МДҲда, ундан олисроқда бизга ҳайриҳоҳ кучлар орасида бизга ёв назар, ўкинч, ошкора ғазаб ва адоват билан қараётганлар ҳам бор! Буни очиқ айтмоғимиз керак.

Қудратли Ўзбекистон, кучли давлат, осойишта мамлакат уларнинг кўзига, юрагига чўпдай тиқилмоқда.

Президентимиз Ислом Каримов Германия сафари чоғида «Биз бу ерга ёрдам сўраб эмас, тенг ва самарали ҳамкорликни йўлга қўйиш учун келдик!» деганларида ўзбекларни бечора, ҳайру-садақага муҳтож халқ деб ўйлаганларнинг тарвузи қўлтиғидан тушиб, бошқа ожиз томонларимизни қидирганлари қанча бўлди!

Президентимиз юрагидаги ушбу ғурурни, яъни миллатни, юртни, ватанни шундай улуғлаш туйғусини ёшлар ҳис этиши, қалбларига гавҳардек сингдириши лозим.

Шу ўринда ўз ичимиздан чиққан баъзи бир нонкўрлар юртда вақтида обрў-эътибор ололмай, осонроқ мавқе, шон-шуҳрат истаган кимсалар қаерда ҳам айтиб ўтмоқ керак. Буларнинг баъзилари, зағизғонлардек, чет эл оммавий ахборот воситаларига ин қуриб олиб, хорижий пишлоқнинг мазасига учиб, она юртига туҳмат, иғво тўқимоқдалар.

Юртида эришолмаган эътибор-обрўни четда ким беракан буларга? Буларга эл-юрт бузилса, алғов-далғов бўлса — қулай! Шунда, тўполон ичида, ҳеч бўлмаса бир икки одамга танилади. Бир-икки калласи айланганларга «доҳий»лик қилади. Вассалом!

Лекин, биз энди бугун юртимизда чуқур илдиз отиб осмонга юксак шох ва барг ёза бошлаган тинчлик, осойишталик дарахтимизни асраб-авайлаймиз! Қаровсиз ташлаб қўймаймиз! Чунки бу дарахтнинг мевалари ватанимизнинг чиндан умиди, таянчи бўлган ёшларникидир! Бу меваларнинг бевақт тўкилишига, шохларнинг синиши ва вайрон-пайҳон бўлишига йўл қўяолмаймиз.

Биз чинакам эркин, демократик давлат қурилиши йўлига кирдик. Бу босқичма-босқич, оқилона, осойишталик билан ўтиладиган катта йўлдир.

Келажакдаги буюк давлат қурилишида юртимиз ёшлари ўз юрак қўрлари, билим ва шижоатлари билан фаол қатнашишларига, ўзлари яшайдиган кўркам уйнинг илк ғиштларини ўзлари қўйиб, келажак меъморлари бўлишларига ишончимиз комил.

• Ўзбекистон мустақиллигининг икки йиллиги олдидан

МАТБУОТНИНГ ЯНГРОҚ ОВОЗИ

Фарғона азалий диёр. Мамлакат узра қанот ёзган кўпгина ташаббуслар сув ичган чашмаларнинг кўзи шу юртдадир. Ўзбекистон мустақиллигининг икки йиллигини муносиб кутиб олиш, бунга шунчаки сана эмас, ижтимоий-сиёсий тус беришга ҳам Фарғонада биринчилар қатори киришилганди. Яқинда бу ерда яна бир ўзига хос тадбир ўтказилди.

«Мустақиллик ва матбуот» деб номланган сайил айни пайтда «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллигига ҳам бағишланди. Тантаналарни Ўзбекистон ХДП вилоят кенгашининг биринчи котиби Абдурашид Мирсалимов очди. Вилоят ҳокими Мирзажон Исломовнинг матбуотчилар ҳақидаги илиқ сўзларини жамоатчилик қизғин кутиб олди.

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашининг иккинчи котиби Муқимжон Қирғизбоев ҳамманинг кўнглидагини топиб гапирди:

— Газетанинг 9 муҳаррирдан 30-йилларда 8 таси отиб ташланган. Миллий сўзини ишлатгани учун юртни озод, ҳур кўрмоқ ниятида бўлганликлари учун жазолангандилар улар. Ана шундай кишиларнинг руҳидан мадад олган бугунги кундаги матбуот ходимлари ҳам мустақилликни мустаҳкамлаш учун, юрт осойишталиги учун тер тўкиб меҳнат қилаяптилар.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Иброҳим Раҳимни Фарғонада нафақат юртдош сифатида, балки «Ўзбекистон овози» рўзномасининг собиқ муҳаррирларидан деб билишади. У бундан 61 йил ўн бир ой олдин мазкур газетага ишга келганди. Ижодкор сифатида шу ерда қаламини чархлади. Иброҳим Раҳим мустақиллигимизни ёритишда, унинг бутун моҳиятини халққа етказишда журналистлар олдида ҳали кўп вазифалар турганлигини таъкидлади.

«Ўзбекистон овози» рўзномаси бош муҳаррирининг ўринбосари Шуҳрат Жабборов фарғоналиклар ўқимишли, ички маданияти юксак халқ эканлигини таъкидлаб, журналистлар . ҳали уларнинг олдида қарздор эканликларига урғу берди.

Мустақиллик ҳақида «Ўзбекистон овози» рўзномаси ҳақида меҳр сўзларини билдирувчилар кўп эди. Қисқача ҳисоботда уларни номма-ном санаб ўтишнинг ҳам имконияти йўқ.

Ўша куни Фарғонадаги марказий кўчалардан бирига «Ўзбекистон овози» рўзномаси номи берилди.

Ш. ИСРОИЛОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Когон туманидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалигида Фарида Набиевани яхши билишади. У ўз касбининг устаси. Ҳаёт билан ҳамнафас одимлашга, ишда янгиликни дадил қўллашга ўрганган.

Фарида Набиева фермага сут соғувчи бўлиб келганига унчалик кўп бўлгани йўқ. Аммо қисқа вақт ичида меҳнатсеварлиги-ю , ишдаги саранжом-саришталиги билан жамоа эътиборини қозонди. Устозларидан бузоқларни парваришлаш, муҳими говмушлардан кўпроқ сут соғиб олиш сир-асрорини ўрганди.

Ф. Набиева ўзига бириктирилган 17 бош сигирдан кунига 400 ўрнига 500 килограммдан ошириб сут олмоқда.

Суратда: сут соғувчи Фарида Набиева.

Ҳ. ҚУРБОНОВ олган сурат.

• ОИЛА ДАВРАСИДА МУТОЛАА

БЕДОРЛИК

ЁКИ ҒАФЛАТДАН ҚУТУЛИШНИНГ ИЛОЖИ БОРМИ?

Уйқусида ҳаловатини йўқотган бир оғайним шифокор қабулидан хомуш чиқиб келди.

— Ҳа, нима деди? — сўрадим авзойи бузуқлигини кўриб.

— Нима дерди, мана, бир талай дориларни ёзиб берди — дея қўлидаги қоғозни менга узатди. Кўз югуртириб чиққач:

— Югур энди дорихонага, ичасану, қотиб ухлайсан, — дедим ҳазиллашиб.

— Э, бунақаларнинг юзмингтасини ичиб ташладим-ку, деди у хуноби ошиб. — Кошкийди, кор қилса! Баттар уйқуларим қочиб кетяпти.

— Шуларни дўхтурга тушунтирмадингми!

— Эшитишниям, тушунишниям хоҳламаса, нима қилай, — деди тутоққанича. — Мен сизни уйингизга бориб, белаб келайми, деса бўладими. Мен сизга чақалоқ эмасман, деб эшигини қарсиллатиб ёпиб чиқиб келавердим.

— Яхши қилмабсан! — Уни ...атмоқчи бўлиб, титроқдан ...ини босолмай турган қўлларини маҳкам ушладим. — Хафа бўлмагин-у, сенинг асабларинг қақшаган. Уни даволатгин. Шунда уйқунг ҳам жойига тушади, — дедим.

— Нима, мен, нервний, сен соппа-соғ бўлиб қолдингми, ўргилдим сендақа билағонлардан, — деди-ю тескари қараб жўнаб қолди.

Уни хафа қилиб қўйганимдан анчагача ўзимни-ўзим койиб юрдим.

Орадан бироз вақт ўтгач, ўша оғайним бир куни уйга қўнғироқ қилиб қолди:

— Узр, ўшанда сендан бекорга хафа бўлган эканман, ҳақиқатан ҳам асабларим ишдан чиққан экан. Даволатдим. Ҳозир мени пушка билан ҳам уйғотиб бўпсан, — деди.

Мен ҳам ҳеч нарса бўлмагандек: «Табриклайман!» — дедим.

Ҳа, ҳаёт шунақа! Энг аввало, уйқудан ҳаловат кетишнинг сабабларини қидирмоқ керак. Бургага аччиқ қилиб, кўрпага ўт қўймаслик лозим.

ЙИГИРМА ЙИЛ ДУНЁДАН ОГОҲ БЎЛМАЙ

Биласизми, олтмиш йил яшаган киши ўз умрининг йигирма йилини уйқуда, дунёдан огоҳ бўлмай ўтказаркан. Демак, умрнинг учдан бир қисмини уйқу эгаллар экан.

«Эй фарзанд, билгилки, дони...андлар уйқуни кичик ўли... деганлар. Шунинг учун ўлган киши ухлаган киши билан баробардир. Бу иккови ҳам дунёдан огоҳ бўлмайди. (Биринчисини жони йўқ ўлик, иккинчиси жони бор ўлик), — дейилади «Қобуснома»да. — Кўп ухламоқ ёмон одатдирки, баданни суст, табиатни вайрон қилади, (соғлом) юзни касалга ўхшатиб қўяди. Олти нарса кишига етишса унинг юзини ўзгартиради: бири — кутилмаган шодлик, иккинчиси — бирдан келган ғам, учинчиси — қаҳр-ғазаб, тўртинчиси — уйқу, бешинчиси — мастлик, олтинчиси — қари...к. Одам қариса, юзи ўзгаради, аммо бу (ўзгариш) бошқа турга киради.

Аммо одам ухлаган вақтида тирик ё (ўлик) деб ҳукм чиқариб бўлмайди. Ўлган кишига ҳукм йўқдир, ухлаган кишига ҳам ҳукм йўқдир.

Кўп ухлаш зиён қилганидек, ухламаслик ҳам зарарли. Масалан, агар бир одамни етмиш икки соат, яъни уч кечаю — кундуз жўрттага ухлатмасдан олиб юрилса, тўсатдан ўлим хавфи туғилади. Аммо ҳамма ишнинг ўлчови бор. Масалан, донишмандлар дебдиларки, кеча ва кундуз йигирма тўрт соат бўлади, (учдан икки қисмида бедор бўл, бир қисмида ухла). Саккиз соатни рўзғор ишига, саккиз соатни ҳурсандчилик ва руҳий томон шод-ҳуррам бўлишга; қолган саккиз соатни эса аъзоларга ором (дам) беришга бағишла... Аъзо ҳаракатдан тинчланиши зарур.

Эрта туришни одат қил... «Қобуснома»дан ҳам кўриниб турибдики, қадим-қадимдан уйқунинг одамга фойда-зарарига алоҳида урғу берилган.

Қисқаси, уйқу «сир»ларидан воқиф бўлиш бугунги кунда ҳам ўз аҳамиятини йўқотмаган. Кимдир қариндош-уруғиникига боришга, кимдир имтиҳонга пухта тараддуд кўришга вақти етмаганидан нолийди. Лекин улар уйқу ҳисобига шундай ҳол юз берганини ҳаёлларига ҳам келтирмайдилар.

Умуман, одам нега бунчалик кўп ухлайди!? Бундай саволнинг туғилиши табиий. Бироқ бунга бир хил қолипдаги жавобнинг ўзи йўқ. Бўлиши ҳам мумкин эмас. Илмий тадқиқотлар шуни кўрсатадики, уйқу ҳар кимнинг ўзига боғлиқ экан. Ухлаш вақти-соатини белгилаш қийинмас, бунинг учун кўникма ҳосил қилинса, бас. Биров (Эдисон сингарилар) икки-уч соат, яна биров (Гёте, Шиллерлар) беш соат ва аллаким (Бальзакка ўхшаганлар) ўн соатлаб ухлашни яхши кўради.

Баъзи кишилар узоқ ухлашни танада қандайдир ўзгаришлар юз бераётир, деб таҳликага тушадилар. Тўғри, аксарият дардли ҳолатларда уйқуга эҳтиёж ортади. Бироқ ҳар куни дам олиш учун одамга, айтайлик, ўн соат лозим экан, демак у соғлом. Олимларнинг фикрига қараганда олти соат ва ундан кам ухлайдиганларнинг кўпчилиги фаол, ҳаёт қийинчиликларини осон енга оладиган кишилар! Аксинча, тўққиз соатдан ортиқ ухлайдиганлар тез ҳисҳаяжонга бериладиган, муваффақиятсизликдан қаттиқ изтиробга тушадиган кишилар! Бундай тоифадагилар орасида қобилиятли ижодкорлар, муаммолар ечимини тез топа оладиганлар ҳам кўплаб учрар экан.

ЗОРЛАНИШГА ЎРИН ЙЎҚ

Хўш, уйқунинг «сифати», унинг фойдаси хусусида нима дейиш мумкин? Кўпинча одам ўрнидан тургач, мириқиб дам олганини ҳис этади. Аксинча, баъзилар эса тиниб ухлаёлмасликдан оғир «уф» тортадилар умуман, уйқусизликдан шикоят қиладилар. Бу кайфият кишилар орасида кенг тарқалган. Индаллосини айтганда, уйқунинг «сифати» кўпроқ турмуш тарзига боғлиқ. Демак, зорланишга ўрин йўқ! Илмий кузатишларга кўра, шаҳарлардан биридаги ўн ёшдан ошган аҳолининг фақат эллик беш фоизигина уйқуга тўйдим, деган. Қолган қирқ беш фоизи эса уйқусизликдан нолишган. Қишлоқда-чи? Илгарилар одамлар хўроз қичқирганда уйғониб, кун ботиши биланоқ ухлашга ётишар эди. У даврлар ўтиб кетди. Ҳозир қишлоқ қиёфаси ўзгарди. Унинг ҳаётига ҳам турли ахборот воситалари, биринчи галда радио, телевидение, кино кириб борди. Эндиликда у ерда ҳам ёмон ухлашдан зорланадиганларга қараганда кам ухлашдан арз қиладиганлар кўпроқ учрамоқда.

Кўпинча кишилар уйқусизлик ёки кам ухлашдан нолиб туриб, аслида ўзлари тўрт-беш ҳатто олти соатлаб ухлаганликларини сезмайдилар. Уйқусизлик азобидан ортиқча ваҳимага тушиш минглаб кишиларни уйқу келтирадиган дори-дармонлардан фойдаланишга мажбур этмоқда. Баъзи чет эллик олимлар: уйқусизлик — ривожланган жамиятнинг хасталиги, деб ҳисоблайдилар.

— Уйқумнинг мазаси йўқ, — деб дўхтурга учрашсангиз: радедорм, демидрол, реланиум ёки элиниум ичинг, дейишдан нарига ўтишмайди. Уйқусизликка иккинчи даражали нарса, деб қарашади. Чет элларда бу масала ҳозирги пайтда биринчи ўринга қўйилаётир. Масалан, Францияда уйқусизликни ўрганувчи поликлиникалар қошида ўнлаб тадқиқот марказлари ишлаб турибди. Улар фақат катталарнигина эмас, болаларни ҳам ўрганишади. Сурункали уйқусизлик одам танасига боланикдан ўрнашиб қолиши устида тадқиқотлар олиб боради. Чунки баъзи ота-оналар фарзандларини ўз вақтида ухлашга ўргатишмайди. Шундай оилалар ҳам борки, болаларни мажбуран ўхлашга жўнатиб, уларни жазолаган бўладилар.

Олимларнинг таъкидлашича, бола уйқуда ўсади, унинг мияси «пиша бошлайди». Бизда ҳали ўқувчилар (айниқса, бошланғич синфдагилар) неча соат ухласалар ўқишда улгуришлари мумкинлиги устида тайинли бирор бир илмий изланиш олиб борилганлиги ҳақида аниқ маълумотни ҳеч ким эслай олмаса керак.

АҚШда ҳам уйқусизликни даволайдиган уч мингта марказ ишлаб турганлигини биламиз. Бу марказларда меҳнат шароитининг уйқуга таъсири ўрганилади. Маълумки, Қўшма Штатларда ҳар тўрт эркакдан ва ҳар олти аёлдан бири ўзгариб турадиган сменаларда ишлашади. Францияда эса ҳар ўн кишининг бири шундай меҳнат билан банд. Демак, уйқусизлик ёки кам ухлашни «тартиб»га солиш усуллари жамият тараққиётининг муҳим омилларидан бири эканлиги ўз-ўзидан аён бўлади.

Булар нима учун керак? Худо кўрсатмасин иш жараёнидаги чарчоқлик, уйқусираш нималарга олиб боришини тасаввур қилиб кўринг-а! Олимларнинг аниқлашича, авиаҳалокатларнинг тўқсонтасида одамнинг ўзи айбдор бўларкан. Ахир темир йўллардаги, ишлаб чиқаришдаги ҳалокатларнинг аксарияти чарчоғликдан, уйқудан қолганликдан ёки иш режимининг бузилганлигидан эмасми? Ҳақли савол туғилади: кишининг ўз вақтида ухлаб дам олмаганлиги оқибатида юз берган ҳалокат халқ хўжалигига қанча зарар етказганлигини бирор кимса ҳисоб-китоб қилиб, тагига етганмикан? Бу масала устида на мутахассислар, на олимлар-у тадқиқотчилар ва на бошқа мутасадди ташкилотлар мукаммал шуғулланадилар. Очиғини айтганда, уйқуни «бошқариш»га доир муаммолар мажмуини ўрганиш учун аввало илмий муассасаларимизнинг ўзларини «уйқудан» уйғотиб олиш керак.

УЙҚУНИ «БОШҚАРИШ» МУМКИНМИ?

Шундай дейилганда нималар тушунилади? Ҳар бир киши агар кечқурун вақтлироқ ухлашга ётса (албатта, ошқозонни тўлдирмай, сайрдан сўнг) мириқиб дам олиб туришини билади!

— Сиз бошингиз билан қаёққа қараб ётасиз? — деган саволга, албатта сиз;

— Қаёққа бўларди? Девор томонга-да! — деб жавоб беришингиз табиий.

Бу ўринда савол у тарзда қўйилаётгани йўқ: шимолгами, жануб, шарқ ёки ғарбгами? — деган савол назарда тутиляпти. Шубҳасиз, мусулмонлар оёқни қиблага, кун ботиш томонга узатиб ухлаш шариатга тўғри келмаслигини яхши тушунишади. Эҳтимол, баъзи муштарийлар эшитмагандир: ваҳший ҳайвонлар бошини шимол томонга қаратиб ухлар экан. Уларга табиат шундай «буйруқ»ни бериб тураркан. Инсон ҳам айни чоғда унинг «насиҳати»га қулоқ солиши керак. Ухлаганда ҳам «бўм-бўш» ошқозон билангина эмас, «бўм-бўш» калла билан ҳам ухлаган маъқул. Кечқурунга бориб кўпгина ҳаяжонли таассуротлар. Ишдаги баъзи кўнгилсизликлар, кўчадаги қандайдир тўқнашувлар тўпланиб қолади. Уйқу пайтида куннинг ана шу «пластинкаси» яна гир-гир айлана бошлайди. Шунинг учун уйқудан олдин ана шулар ҳақида кимгадир гапириб берилса, киши ўзини анча енгил ҳис этади.

Бу уйқуни «бошқариш» учун етарлимикан? Йўқ, албатта. Қаранг-а, одам мудрашдан тортиб, чуқур уйқуга кетгунга қадар тўрт босқичли уйқуни бошидан ўтказаркан. Хуллас, олимлар олдида қисқа, лекин тиниқиб ухлаш, ишда ва автомобил рулида ухлаб қолмаслик учун нималарга эътибор бериш керак, деган муаммолар кўндаланг бўлиб турибди. Бунда, шубҳасиз, халқ табобати тажрибаларига таяниб иш кўрилган тақдирдагина бирор натижага эришиш мумкин. Қадим қатор Осиё халқлари — Фиджи оролларида, Бирмада, Индонезияда уйқудаги кишини уйғотиш гуноҳ ҳисобланган. Уйқу вақтида одамнинг руҳи уни тарк этади ва худо билан учрашишга йўл олади. Одам уйғотилса, ҳали унинг руҳи қайтмаган бўлади, деб кишилар ишонишган...

Қадимий Элладада ва Римда асал асабларни тинчитиш ва тинч ухлашнинг энг яхши давоси, деб ҳисобланган. Римликлар ухлаш олдидан икки-уч қошик асални иссиқ сувга аралаштириб ичишган. Айни чоғда Луқмони ҳакимнинг: «Қуёш чиққунча ухлама» — деган насиҳатига ҳам амал қилган киши ютқазмайди. Шуниям билиб қўйган яхши: кундузги уйқу кўзга зарар экан.

ТУШИНГИЗНИ... ДЎХТИРГА АЙТИНГ

Қачонки, тадқиқотчилар мия биотокларини рўйхатга олиш учун махсус асбоб — энцефалографга эга бўлишгач, шу нарса маълум бўлдики, бизнинг уйқумиз «секин» ва «тез» уйқулардан иборат экан. Биринчисида, юрак уриши пасайиб, нафас олиш билинар-билинмас даражада бўларкан. Эшитиш аъзолари ҳам фаолиятини «секинлаштираркан» Шу сабабли биз уйқуда кўпинча атрофимизда юз бераётган ҳодисаларни эшитмаймиз. Иккинчисида эса, энцефалограф лентасида манзара ўзгача намоён бўларкан: гўё одам тетиклашаётгандай, мия фаоллиги ошиб, юрак тез-тез ураркан, нафас олиш тезлашиб, кўз қорачиғлари ҳаракатга келаркан. Мана, ҳозир-ҳозир одам уйғониб қоладигандай туюларкан. Аслида унинг уйқуси чуқурлашиб бораётган бўларкан. Бундай уйқуни тунда бир неча марта кузатиш мумкин. Уни шу пайтда уйғотсангиз борми, кўрган тушини бирма-бир айтиб беради. Бир неча дақиқадан сўнг уйғотилса, тушини эслай олмайди. Умуман, туш кўрмайдиган одамнинг ўзи йўқ, фақат уни унутадиганлар бор.

Қадимдан одамлар туш кўриш сир-синоатини билишга интилиб келган. Ибн Сино ёзган эди: «...уйқуга кетган вақтимда ҳам ўша ўнгимдаги масалаларни кўрардим. Шу ҳолда кўп масалалар тушимда менга аён бўларди. Ана шу зайлда ҳамма илмларни мустаҳкам эгаллаб олдим». Алишер Навоий: «Тутиб Жоми-ю Хисрав икки қўлим, Низомий сори бошладилар йўлум», деб ёзаркан, у Низомий Деҳлавий ва Жомийларни тушида кўрган, «Ҳамса»ни шу аснода туғаллаган. Абдулла Қодирийнинг «Меҳробдан чаён» романининг, Ғафур Ғуломнинг «Турксиб йўлларида» шеърининг дунёга келишига туш «сабабчи» бўлганини ҳам эшитгандирсиз. Йирик кашфиётлар, ихтиролар уйқуда «йўргак топади». Д. И. Менделеев ўзининг машҳур кимёвий элементлар Даврий тизимини уйқуда кўрган, Ф. Кекуле мудраб ўтириб бензол формуласини топган. Замонига яраша мақол ва нақллар ҳам ўзгараркан. Энди олдинги пайтлардагидек, тушингизни сувга эмас, дўхтирга айтганингиз фойдали!

Лунатиклар, яъни ойдин маҳлиёлари (онгсиз бедорлар ҳам дейилади) ҳақида эшитганмисиз? Қадим бир савдогар етти йил шаҳарма-шаҳар кезиб, савдо-сотиқ ишлари билан шуғулланади. Бир куни ўзига келиб, етти йил умрини қаерда, қандай қилиб ўтказганини билолмайди. Билингким, у етти йил давомида кечаси-ю кундузи ойдин маҳлиёси бўлган... Тунги онгсиз бедорликнинг сабабларини ўрганишда илм-фанимиз ҳали анча ожизлик қилаётгани сир эмас. Ёки уйқуда гапириш-чи? Бу ҳолат кўпроқ болалар, ўсмирларда учрайди. Тадқиқотчиларнинг таъкидлашича, чунки уларнинг бош мия пўстидаги секинлашиш жараёни катта ёшдаги кишилардагидек барқарор бўлмас экан. Катта ёшдагиларда асаб тизими кучли қўзғолган вақтдагина уйқусираш содир бўларкан. Лекин бу ҳодиса касаллик белгиси эмас экан. Шундай бўлса-да, уйқусида гапирувчилар невропатолог маслаҳатини олганлари маъқул. Уйқуда гапириб чиқишнинг олдини олишда ётишдан олдин осуда вазиятни яратишнинг аҳамияти катта.

РЕЦЕПТСИЗ ДОРИ-ДАРМОН

Мен уйқу мавзуини ўрганиш пайтида бир таниш невропатолог дўхтирга, дори-дармонсиз «рецептингиз»дан (маслаҳат назарда тутиляпти) берсангиз, деб мурожаат қилдим. У қуйидагиларни тавсия этди. Балки Сизга ҳам маъқул тушса ажабмас, ҳурматли муштарий:

— агар сиз уйқуда, айниқса, эрталабга яқин безовта бўлсангиз ётаётганингизда бир пиёла иссиқ сут ичинг;

— агар кечқурун ухлашингиз қийин бўлса, уйқудори учун дорихонага шошилманг, бир неча кун валерян ўсимлиги илдизидан тайёрланган қайнатмани ичинг. У асабий қўзғалишни жойига туширади;

— агар борди-ю, сизни уйқу тортиб кетяпти, бироқ ҳали ишингиз тугамаган бўлса, кофе билан (ҳозир ҳамманинг ҳам чўнтаги кўтармайди) ўзингизни тетиклаштиришга уринманг. Бадантарбия билан шуғулланинг ёки беш минутча душ тагида туринг. Бир қанча вақтга уйқунгиз қочади. Лекин кейин енгил уйқуга кетасиз!...

В. Шекспир айтмоқчи, уйқу — она табиат яратган мўъжиза, дунёдаги шоҳона зиёфатнинг энг лаззатли таоми экан. Ҳаётимизнинг муҳим бўлаги яхши уйқу, бу жоннинг роҳати. Яхши, мириқиб ва тиниб ухлашимиз ўзимизга боғлиқ экан.

Миршароф МУҲСИМОВ.

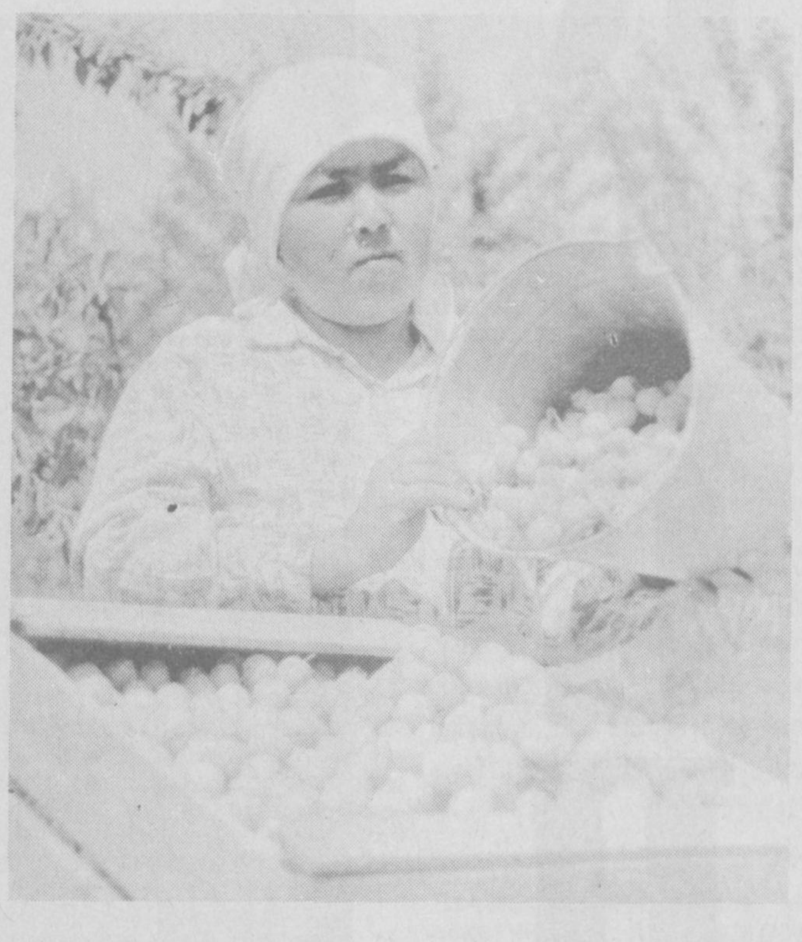

Сирдарё вилояти. Бандихон районидаги Ойбек номли давлат хўжалигида бу йил маккажўхоридан мўл ҳосил олиш кутилмоқда. Ҳозир хўжаликда 100 гектар ердаги дон экинларига ишлов бериляпти. Эрта-индин янги ҳосилни йиғиб олиш бошлаб юборилади.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) хўжалик бош агрономи Т. Тошқулов, сувчи А. Тўраев ва бригада бошлиғи Н. Тўраев ҳосил чўғидан миннатдор.

Гулистон районидаги Собир Раҳимов номли давлат хўжалиги боғбонлари эса ёз неъматларини йиғиб-териб олишни давом эттиришмоқда. 13 гектар ердаги олхўризордан қарийб 164 тонна ҳосил олинди. Эндиликда узум, олма ва бошқа мева-сабзавот маҳсулотлари ҳам йиғилиб, истеъмолчиларга жўнатилмоқда.

СУРАТДА: хўжалик учинчи бригадаси ишчиси Ж. Тасева иш устида.

И. ХУЖАЕВ (ЎзА) ва Қ. ТОЖИБОЕВ олган суратлар.

МУШТАРИЙ:

... ТАКЛИФ ЭТАДИ

БОБОЛАР ХИЗМАТИ САЛМОҚЛИ

Қўшработ туманининг Урганжи ижара давлат хўжалиги ҳудудидаги 66-ўрта мактабга меҳнати кўп сингган Юсуф Ҳамдамов номи берилиши кишиларнинг баҳс-мунозарасига сабаб бўлди. Гап шундаки, бўлимдаги яна бир мактаб ҳозиргача К. Маркс номи билан аталади. Меҳнат аҳлининг бир қисми бўлим Жума Омонов номи билан аталиши керак дейишса, бошқалари Очил Ўсаров номини тавсия қилишмоқда. Жума бобо 20-йиллар охирида жамоа хўжаликларини ташкил этишда фаол қатнашиб, бевосита бўлимнинг барпо бўлишига асос солган. Уруш йилларида эса Фарҳод ГЭСида ва турли заводларда ишлаб, меҳнат фахрийси бўлган.

Очил бобо эса Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, II гуруҳ ногирони. Бўлимни Жума бобонинг, 21-ўрта мактабни Очил бобонинг номи билан атаб, баҳс-мунозарага нуқта қўйса бўларди. Бироқ мактабнинг ҳам «ўз эгалари» чиқиб қолди. Бири шу мактабга 30 йил директорлик қилган Ҳайитмат Ўнгаров, иккинчиси шу мактабда узоқ йиллар ўқитувчилик қилган Шербой Хўжаев. Лекин уларнинг иккиси ҳали ҳаёт.

Бизнингча, олис Қўшработ туманидаги ижара давлат хўжалиги қишлоқлари ободончилиги ва халқнинг ҳаёт тарзида Жума бобо ва Юсуф боболарнинг хизматлари салмоқлироқ. Қолаверса, иккиси ҳам шу заминда яшаб, ҳамқишлоқлари қалбида яхши фазилатлари билан ўчмас хотира қолдиришган. Шу боис уларнинг номлари абадийлаштирилиши керак, деб ўйлаймиз.

Дилфуза БЎРИБОЕВА.

... ХАБАР ҚИЛАДИ

НОЁБ АШЁЛАР

Юқори Чирчиқ районининг «Олға» колхозидаги 17-мактабда бундан йигирма беш йил илгари музей ташкил этилганди. Тарих ўқитувчиси Ўскан Абдиқулов музейдаги ҳар бир экспонатни кўз қорачиғидек асрайди. У ўзи туғилиб ўсган ўлка тарихини яхши билади ва билимини ўқувчилардан сира аямайди. У. Абдиқулов машғулотларни кўпинча мазкур музейда ўтказади. ва бу ердаги намунали ашёлар унга кўргазмали қурол вазифасини ўтайди.

Музейда кўпгина ноёб ашёлар бўлиб, уларнинг анча қисми «Олға» колхози марказида жойлашган қадимги Тўрткўлтепа тепалигидан топилган. Бундай топилмалар орасида турли шаклдаги ҳумлар, мисдан ишланган қумғонлар, патнислар, сопол идишлар, кумушдан ясалган ҳар хил анжомлар, тангалар бор.

П. СИЛИН.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«ХАЛҚ РИЗҚИГА ХИЁНАТ»

«Ўзбекистон овози» 1993 йил 12 май.

Ушбу сарлавҳа остида босилган танқидий мақолада Андижон вилояти Шаҳрихон матлубот жамиятига тегишли нон комбинатида йўл қўйилган камчиликлар танқид қилинган эди. Яқинда мазкур мақола юзасидан Ўзбекистон матлубот жамиятлари республика уюшмаси — «Ўзбекбирлашув» бошқарувидан жавоб хати олинди.

Андижон вилоятининг Шаҳрихон тумани назорат органлари, шунингдек, вилоят матлубот уюшмаси бошқаруви бу камчиликларга йўл қўйган шахсларга нисбатан тегишли чоралар кўрди, дейилади жавоб хатида. Жумладан, вилоят матлубот уюшмаси бошқарувининг 1993 йил 27 майдаги қарорига асосан Шаҳрихон матлубот жамиятлари уюшмасининг савдо бўйича раис муовини О. Шониёзовга республика Вазирлар Маҳкамасининг қарорини бажаришда назоратни сусайтириб юборганлиги, аҳолига нон маҳсулотлари етказиб беришда йўл қўйилган жиддий камчиликлар учун қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Шу кунгача нон комбинатида ўз вазифасини суиистеъмол қилган 8 кишига 10 минг 538 сўм, Шаҳрихон шаҳар матлубот жамияти бўйича бундай суиистеъмолликларга йўл қўйган кишиларга 156 минг 507 сўм жарима белгиланиб, ушбу сумма маҳаллий бюджет ҳисобига ўтказилди.

«Ўзбекбирлашув» бошқаруви, қуйи кооператив ташкилотлар мақолада тилга олинган бошқа камчиликларни бартараф этиш бўйича барча зарур чораларни кўрмоқдалар.

• Спорт •

ТОҒ ЙЎЛЛАРИДА

● Франция йўллари бўйлаб ўтказилаётган анъанавий халқаро велопойга давом этмоқда.

Ўн биринчи босқичда пойгачилар 180 километр йўл босишди. Тоғ йўллари бўйлаб ўтказилган бу пойгада спортчилар ўзига хос синовдан ўтдилар. Швейцариялик Тоний Ромингер мазкур масофани 5 соат 41,03 минутда босиб ўтиб, ғалаба қозонди. Мусобақада маҳорат кўрсатиб, мухлислар ишончини оқлашга ҳаракат қилаётган тошкентлик Жамолиддин Абдужабборовнинг бу сафар омади юришмади. У охиридан иккинчи бўлиб маррага етиб келди. 12-босқич ҳам муросасиз баҳсга айланди. Италия пойгачиси Фабио Рошиоли масофани 7 соат 29,44 минутда босиб ўтиб, биринчиликни эгаллади. 287,5 километрли бу масофада Жамолиддин ғолибдан 7 минут 34 секундга кечикиб 5 ўринни олди.

ЎРТОҚЛИК УЧРАШУВЛАРИ

● Ўзбекистон миллий олимпиада терма жамоаси футболчилари Минск шаҳрида иккита ўртоқлик учрашуви ўтказишди.

Белоруссь олимпиада терма жамоаси билан учрашувда дарвозага иккита жавобсиз тўп киритган футболчиларимиз ғалаба қозонишди. Тўпларни бекободлик Арслон Толибов («Металлург») дарвозага йўллади. Минск динамочилари билан ўтказилган иккинчи учрашувда имконият (1:3) бой берилди.

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

● Самарқандда сув тўпи бўйича ўтказилган мамлакат чемпионати якунланди.

Ҳал қилувчи давра учрашувларида республика олий спорт маҳорати мактаби жамоаси маҳорат кўрсатиб, Ўзбекистон чемпиони номига сазовор бўлди. Самарқанд сув тўпи усталари иккинчи ўринни олишди. Тошкентнинг Яккасарой туманидаги болалар ва ўсмирлар спорт мактаби талабалари учинчи совринли ўринни эгаллашди.

• Янги нашрлар

ХОТИРА КИТОБИ ЧИҚДИ

Газетхонларимиз ёзувчи ва журналист Мажид Самадовнинг номини яхши билишади. Иккинчи жаҳон урушининг оловли йўлларида бўлган бу қа...каш жангу-жадалдан у...га, Ватанига қайтиб келмаган юртдошларимиз тақдирига бутун ижодини, айтиш мумкинки, бутун ҳаётини бағишлади.

Мажид ака собиқ СССР Мудофаа вазирлигининг Подольск шаҳридаги Марказий архивида бир неча ўн йиллар мобайнида юртдошларимизнинг изларини излади, минг-минглаб жангчиларга мукофотларини, жуда кўплаб оилаларга оталари, акалари, умр йўлдошларини топиб берди.

Яқинда «Ўзбекистон» нашриёти Мажид Самадовнинг «Мангу хотира» («Навечно в памяти») китобини босмадан чиқарди. Қарийб 30 табоқ ҳажмида чоп этилган бу битикни ўзига хос хотира китоби дейиш мумкин. Унда мамлакатимизнинг барча вилоятларидан жангга бориб юртимизга қайтмаган уруш қатнашчиларининг исму-шарифлари тартиб билан берилган. Унда қаҳрамонларнинг туғилган жойлари, йили, жанг қилган қисмлари батафсил кўрсатилган. Ушбу китоб Мажид Самадовнинг яна бир савобли хизматидан намунадир.

Мазкур китоб кўпчиликка қўл келиши назарда тутилиб, рус тилида чоп этилганлиги тушунарли, албатта. Ишончимиз комилки, «Ўзбекистон» нашриёти юртдошларимиз хотираси ҳаққи бу китобни ўзбек тилида ҳам чоп этадилар.

• Ташмачига шафқат йўқ!

ҲАР КИМ ЭККАНИНИ ЎРАДИ

Республикамиз вилоятларида ғаллакорлар етиштирилган ҳосилни ўриб-йиғиштириб олишмоқда. Бироқ шундай долзарб кезларда ўз нафсини эл ризқидан устун қўювчи кимсалар ҳам учраб турибди. Улар «Ўроқда йўқ, машоқда йўқ, хирмонда ҳозир» деганларидек, мўмай даромад қилиш илинжида бўлишади. Уларга қарши ўз вақтида чора кўрилмас экан, ҳосил талон-торож бўлиб кетиши ҳеч гап эмас.

Шу боис, эл осойишталиги посбонлари «Ҳосил—93» тадбирини ўтказишмоқда. Ўзбекистон Республикаси ИИВ ташаббуси билан жорий этилган ушбу тадбирнинг жойларда қандай амалга ошаётганини қуйидаги далиллардан ҳам билса бўлади.

Фарғона вилоятининг Қўқон туманлараро «Узселхозтехника» химия бирлашмасига А. Икромов раислик қилади. Яқинда у омбор мудири Абдуллаев ҳамда тарозибон Имомназаров билан жиноий тил бириктириб давлат омборидан 1,5 миллион сўмлик — 94 тонна донни ўзлаштириб олдилар. Бироқ бундай нафси ўпқон кимсалар милиция ходимлари назоратидан четда қолмади. Ҳозирда бу жиноий гуруҳ устидан суриштирув олиб борилмоқда.

Жиззах вилояти Ғаллаорол туманидаги «Ғаллаорол» давлат хўжалиги тарозибони Ҳ. Қўчқоров хирмонга келтирилган арпани қабул қилишда 250 килограмм — 17,5 минг сўмлик донни ўзлаштирганда қўлга олинди.

Шунингдек, Қашқадарё вилояти Усмон Юсупов туманидаги Беруний номли давлат хўжалиги бригадири Илёсов ўз уйига 3330 килограмм донни тушираётган пайтда қўлга тушди.

Дарвоқе, унинг ҳамкасби Сирдарё туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги бригадири Нахлиевнинг ҳам 2840 килограмм буғдойни ўзлаштиргани ички ишлар ходимларига аён бўлди.

Меҳнатобод туманидаги «Меҳнатобод» давлат хўжалигининг тракторчиси Ф. Маҳаматов ҳам ғаллазордан 59400 сўмлик — 1320 килограмм буғдойни ўғирлаб уйига олиб кетаётганида ушланди.

Хуллас, бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Эл-юрт насибасига кўз олайтирган бундай нопок кимсалар албатта қилмишларига яраша жазо оладилар. Айтишади-ку, ҳар ким экканини ўради, деб.

И. МИНАВАРОВ.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Акмал Икромов тумани Кенгаши Тошкент сут комбинати партия ташкилотининг котиби А. Н. Саидвалиевга онаси

Пўлатхон ЙЎЛДОШЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Тошшаҳмевасабзавотсаноат» бирлашма жамоаси «Ўзмевасабзавотузумсаноат» концерни раисининг биринчи ўринбосари Ҳ. Р. Раҳматуллаевга акаси

Мирзахол РАҲМАТУЛЛАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Tabani

RICHMOND

KING SIZE

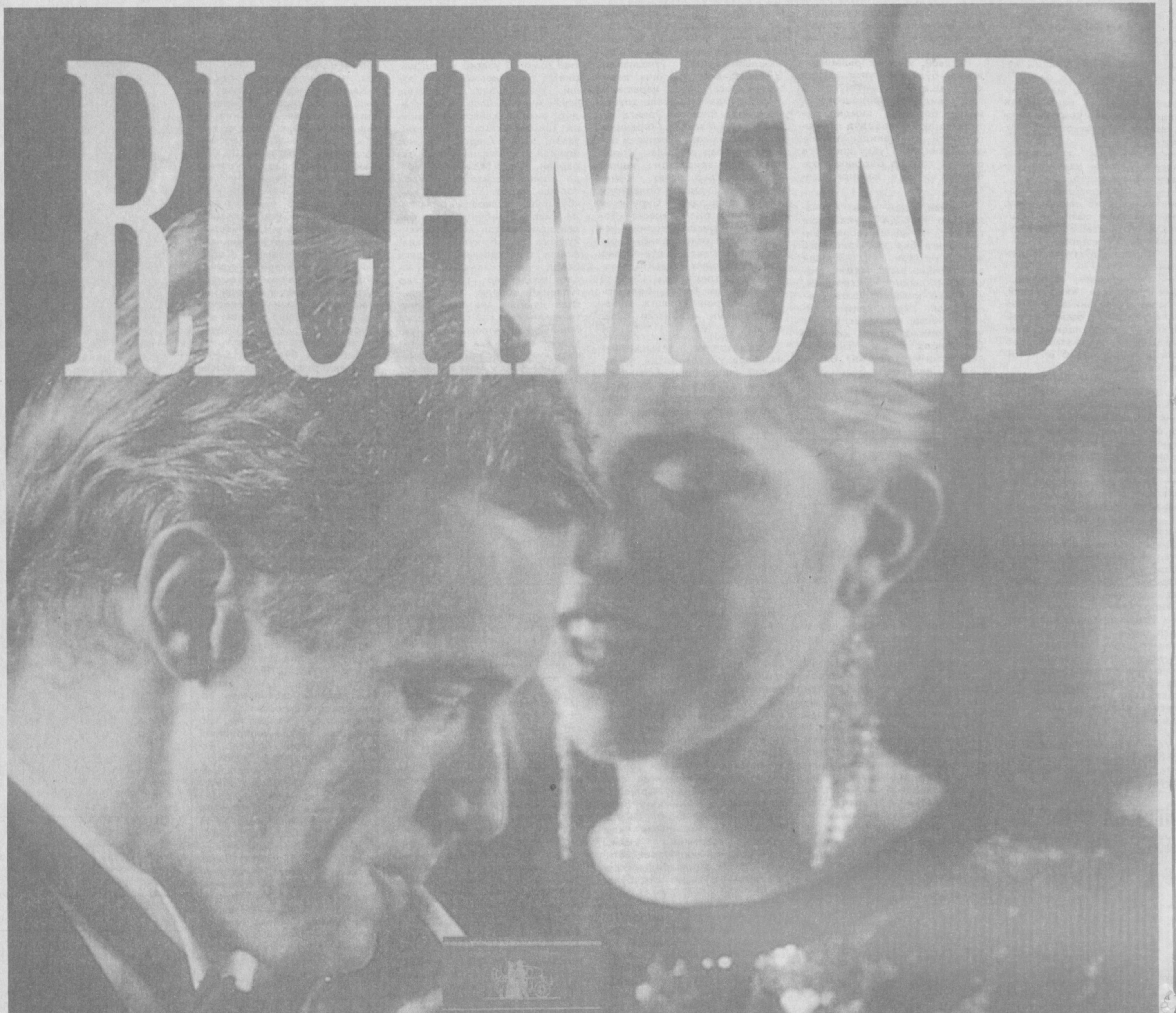

Қуйидаги манзилга мурожаат этиб, бу ҳақда тўлиқ маълумот олиш мумкин:

Тошкент шаҳри. Катта Миробод кўчаси, 158-уй (Ивлев, 67).

"Табани групп оф компаниз"

Telephon. 32-35-53, 54-06-70, 54-07-98, 55-35-49.

Бош бошқарувчиси, АББОСХОН.

Ўзбекистон Республикасидаги савдо агентларимиз: *"Мунис" ЛТД, 'ХЕСО" ЛТД,* шунингдек *"ФРИА"* фирмалари.

Fax. 54-08-30.
Telex. 116416 TABAKI SU

Чекиш соғлигингиз учун зарарлидир!

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 ТОШКЕНТ, ГСП, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

МУАССИСЛАР:

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ВА «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ

Бош муҳаррир Азим СУЮН.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

РЕДАКЦИЯЛАР:
Иқтисодий ҳаёт — 33-47-80, 32-53-14.
Ижтимоий ҳаёт — 33-21-43, 32-53-16,
Жиноятчиликка қарши кураш — 33-76-04, 32-26-70, 32-53-15.
Вилоят мухбирлари — 33-12-16, 32-57-20.
Хатлар, ахборот ва спорт — 33-12-56, 32-55-16
«Осиё бозори» — 33-41-89, 32-55-70.
Котибият — 33-72-83, 32-53-06.
Эълон ва билдирувлар — 32-54-12.

Шароф Рашидов фонди — 33-20-36, 32-54-35.
Қабулхона — 32-55-15.

ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ:
Андижонда — 4-48-85;
Бухорода — 3-96-12;
Гулистонда — 2-26-22;
Жиззахда — 3-31-86;
Навоийда — 3-74-76;
Нукусда — 2-42-62;
Қаршида — 3-25-79;
Самарқандда — 35-22-90;
Урганчда — 6-72-60;
Термизда — 2-23-01;
Фарғонада — 6-37-16.
Навбатчи муҳаррир: Ш. РЎЗИЕВ.

- Эълонлар кечиктирмай чоп этишга кафолат беради.
- Қўлёзмалар ҳажми чекланмайди.
- Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000120.

Газета офсет усулида А—2 форматда босилади.
Хажми 2 босма табоқ, тиражи 156006 нусха.
Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 22.20.
Г — 325. № 133.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси 41-уй.

1 2 3 4 5 6